

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТОСВІТИ І НАУКИ

79008, м. Львів, вул. Просвіти, 4а; тел./факс 261-63-54, e-mail donloda@ukr.net, код ЄДРПОУ 38557639

22.04. 2021 р. _№ 02-01/08/1076_____

**Керівникам органів управління
освіти територіальних громад**

на № від _____

**Про обговорення проєктів документів
щодо організації учнівського самоврядування**

З метою розвитку учнівського самоврядування у закладі освіти, як органу учнівської спільноти, що дає право колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту своїх прав та інтересів, організації дозвілля й оздоровлення, здійснення громадського нагляду та участі в управлінні закладом у межах повноважень, визначених законом департаментом освіти і науки спільно з робочою групою підготовлено проєкти Примірної конституції учнівського самоврядування закладу загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти (додаток 1) та Положення про вибори до органів учнівського самоврядування закладу освіти, територіальної громади та (додаток 2).

Просимо надіслати названі проєкти у заклади освіти Вашої територіальної громади і **забезпечити обговорення** учнівськими, вчительськими колективами, батьківською громадськістю та зацікавленими особами.

Пропозиції за результатами обговорення просимо надіслати до департаменту освіти і науки **до 10 травня 2021 року.**

Додаток на 15 арк.

Заступник директора

Роман ПАСТУШЕНКО

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВИБОРИ ДО ОРГАНІВ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ закладу освіти, територіальної громади та області

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Учні́вське самоврядування – це право учнів як учасників освітнього процесу безпосередньо і через органи учнівського самоврядування колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу, захисту своїх прав та інтересів, організації дозвілля й оздоровлення, здійснення громадського нагляду та участі в управлінні освітою у межах повноважень, визначених законодавством.

2. Вибори в органи учнівського самоврядування закладу освіти, територіальної громади та області проводяться за принципом загального рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні.

3. Виборчий процес здійснюється на засадах вільного і рівноправного висування кандидатів.

4. Право обирати керівника учнівської спільноти закладу освіти (президента, головного отамана, голови ради тощо), делегатів (послів, депутатів) до виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти, представницьких органів учнівського самоврядування територіальних громад, області (ради, парламенту тощо) мають учні/учениці віком від 12 років. Виборчі права учнів та учениць включають:

- право вільно обирати (право голосу на виборах);
- право бути обраним.

5. Вибори керівника учнівської спільноти закладу освіти (президента, головного отамана, голови ради тощо), делегатів (послів, депутатів) до виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти, представницьких органів учнівського самоврядування територіальних громад, області (ради, парламенту тощо) є рівними, кожний виборець має один голос.

II. ОРГАНИ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ, ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ТА ОБЛАСТІ

6. Вищим органом учнівського самоврядування закладу освіти є загальні збори (конференція) учнів початкової школи і, окремо, учнів, які здобувають базову / базову і профільну середню освіту, зокрема й професійну.

7. Виконавчим органом самоврядування учнів, які здобувають початкову освіту, є рада очільників класів (старост, отаманів тощо). Рада щорічно обирає свого очільника – голову/головного отамана тощо.

8. Учні, які здобувають базову / базову і профільну середню освіту, зокрема професійну, щорічно таємним голосуванням обирають свій виконавчий орган

самоврядування (учнівську раду, кабінет міністрів, генеральний секретаріат тощо) та його очільника – президента, голову тощо.

9. Орган учнівського самоврядування територіальної громади (рада, парламент тощо) представляє вищі органи учнівського самоврядування закладів освіти, що надають базову/базову і профільну, а також професійну освіту, та діють на теренах цієї громади. Він формується з представників учнівських спільнот цих закладів (послів, депутатів тощо) та має власні робочі органи (уряд, комісії).

10. Львівський обласний учнівський парламент є представницьким органом, до складу якого входять послы від органів учнівського самоврядування територіальних громад Львівської області. Парламент формує свої робочі органи (уряд, комітети та комісії тощо), які організують його діяльність та реалізують схвалені ним рішення.

11. Кандидувати на очільника (на голову, президента, головного отамана тощо) або делегата (посла, депутата тощо) виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти, на делегата представницького органу учнівського самоврядування територіальної громади та області (посла, депутата тощо) можуть учні/ учениці, які досягнули 12-річного віку, висунуті спільнотою класу/ групи або групою делегатів представницького органу територіальної громади, а також самовисуванці.

12. Учнівська спільнота закладу освіти делегує до складу представницького органу учнівського самоврядування територіальної громади своїх представників (послів, депутатів тощо) у пропорції 1 делегат від 20 учнів, які здобувають базову/ базову і профільну, а також професійну освіту.

13. Орган учнівського самоврядування Львівської територіальної громади має право делегувати до складу обласного учнівського парламенту троє послів, органи учнівського самоврядування Дрогобицької, Золочівської, Самбірської, Стрийської, Червоноградської та Яворівської громад – по двоє, органи учнівського самоврядування інших територіальних громад Львівщини – по одному послу.

14. Делегати (послы, депутати тощо) представницьких органів учнівського самоврядування територіальної громади та області обираються терміном на два роки.

15. Делегатів (послів, депутатів тощо) кожної статі у виконавчому органі учнівського самоврядування закладу освіти, у представницьких органах учнівського самоврядування територіальної громади і області має бути рівна кількість.

16. Очільник органу учнівського самоврядування закладу освіти (президент, голова, головний отаман і т. ін.) не може балотуватися кандидатом в делегати (послы, депутати тощо) до представницького органу учнівського самоврядування територіальної громади, а очільник представницького органу учнівського

самоврядування територіальної громади (президент, голова, головний отаман і т. ін.) – кандидатом в делегати (посли, депутати тощо) до Львівського обласного учнівського парламенту.

III. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ

17.Вибори керівника (голови, президента, головного отамана тощо) і членів виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти проходять щороку у вересні, представницьких органів учнівського самоврядування територіальної громади та області що два роки – в жовтні.

18.Позачергові вибори керівника (голови, президента, головного отамана тощо) або члена виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти, представницького органу учнівського самоврядування територіальної громади та області проводяться у разі дострокового складання повноважень керівником/членом представницького органу у межах місяця від дати складання повноважень.

19.Дату голосування визначає відповідний орган учнівського самоврядування більшістю голосів присутніх на засіданні. Вибори мають відбуватися не менше ніж 6 годин упродовж дня, визначеного органом учнівського самоврядування.

20. Права виборців, пов'язані з правом голосу:

- бути обраним до складу виборчої комісії;
- отримувати та поширювати інформацію, що стосується підготовки та проведення виборів;
- брати участь у проведенні передвиборної агітації на виборах;
- проголосувати за обраного кандидата/кандидатку, зробивши відповідну позначку в бюлетені;
- бути спостерігачем за проведенням виборів;
- оскаржувати порушення власних виборчих прав, інших власних особистих прав та законних інтересів, пов'язаних з участю у виборчому процесі перед чинними органами учнівського самоврядування.

21.Право бути обраним передбачає:

- дати згоду бути кандидатом на керівника (голову, президента, головного отамана тощо)/ делегата (посла, депутата тощо) виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти, представницького органу учнівського самоврядування територіальної громади чи області, або відмовитись від відповідної пропозиції;
- самому запропонувати себе у кандидати;
- проводити агітацію за свою кандидатуру самостійно та залучати до цього інших учнів і учениць;
- делегувати учнів та учениць як своїх представників на дільниці, де відбувається голосування, для спостереження за процедурою;

- оскаржити перед діючим органом учнівського самоврядування результати виборів на підставі виявлених і задокументованих порушень виборчого процесу.

22.Кандидати на керівника (голову, президента, головного отамана тощо)/у делегати виконавчого органу учнівської спільноти закладу освіти, представницького органу учнів на рівні громади або області зобов'язані:

- представити виборцям свою передвиборчу програму не пізніше ніж за 1 тиждень до дня виборів;
- припинити агітацію та прибрати усі засоби агітації за свою кандидатуру за 24 год до початку голосування;
- дотримуватись правил для учнів, ведучи передвиборну компанію.

23. Для організації виборів створюється виборча комісія з членів діючого органу учнівського самоврядування. Виборча комісія:

- складає списки виборців;
- встановлює форму виборчого бюлетеня;
- проводить реєстрацію кандидатів;
- обирає і облаштовує місця для голосування;
- встановлює результати виборів і оголошує їх.

24.Виборча комісія зобов'язана подбати про вільний доступ виборців до місця/місць голосування, захист бюлетенів та скриньок для вкидання бюлетенів, невтручання сторонніх і спостерігачів у виборчий процес.

25.Бюлетень для голосування вважається дійсним, якщо виборець зробив у ньому тільки одну позначку (вибрав одного кандидата).

26.Вибори вважаються такими, що відбулися, якщо участь у них взяло не менше ніж 50% усіх учнів закладу освіти, які мають право голосу / делегатів (послів, депутатів тощо) представницького органу учнівського самоврядування територіальної громади.

27.Обраними вважаються кандидати, за яких проголосувало найбільше виборців і які завдяки цьому зайняли найвище місце/ найвищі місця у рейтинговому списку кандидатів. Рейтинговий список кандидатів на керівника (голову, президента, головного отамана тощо) і, окремо, кандидатів на делегата/ів (посла/ів, депутата/ів тощо) виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти, представницьких органів учнівського самоврядування територіальної громади чи області складає і затверджує на своєму засіданні виборча комісія. Такий список включає місце кандидата у списку, його прізвище та ім'я і набрану ним суму голосів виборців.

28.Якщо кандидати набрали однакову кількість голосів і це не дозволяє визначити, кого слід оголосити керівником (головою, президентом, головним отаманом тощо), делегатом/кою (послом, депутатом/кою тощо) виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти, представницьких органів

учнівського самоврядування територіальної громади чи області, проводяться повторні вибори.

29.Про обрання учня/учениці керівником (головою, президентом, головним отаманом тощо) і, окремо, делегатом/кою (послом, депутатом/кою тощо) виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти, представницьких органів учнівського самоврядування територіальної громади чи області голова виборчої комісії повідомляє, відповідно, зборам (конференції) учнів закладу освіти; представницькому органу учнівського самоврядування територіальної громади / області.

30.Кандидат, оголошений керівником (головою, президентом, головним отаманом тощо) чи делегатом/кою (послом, депутатом/кою тощо) виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти/ представницького органу учнівського самоврядування територіальної громади чи області, набуває повноважень після прийняття ним/нею присяги.

IV. ПЕРЕДВИБОРЧА АГІТАЦІЯ

31. Кандидат у керівники чи делегати (посли, депутати тощо) виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти/ представницького органу учнівського самоврядування територіальної громади чи області має право вести передвиборчу агітацію як у закладі освіти, де навчається, так і за його межами, усно чи/і через засоби інформування, безпосередньо чи у засобах масової інформації та соціальних застосунках.

32.Кандидат за допомогою ініціативної групи:

- випускає рекламний плакат із власною фотографією;
- готує передвиборчу програму не більш як на 2 сторінки тексту;
- здійснює інші агітаційні заходи, які не порушують права учнів та не заважають навчальному процесу.

33. Передвиборчу агітацію кандидати проводять у довільній формі, дотримуючись норм етики і правил для учнів.

34.Протягом останнього тижня перед виборами між кандидатами повинні відбутись дебати. Модератором дебатів має бути незацікавлена у результатах виборів особа, у тому числі й з дорослих.

35. Усі агітаційні заходи, зокрема й дебати, мають відбуватися тільки на перервах та в позаурочний час.

Примірна конституція учнівського самоврядування закладу загальної середньої та професійної (професійно- технічної) освіти

Преамбула

Загальні збори (конференція) учасників освітнього процесу/ учнів

(назва закладу загальної середньої або професійної (професійно-технічної) освіти) спираючись на давні традиції самоврядування в українському шкільництві, виражаючи суверенну волю учнів, дбаючи про забезпечення прав і свобод дитини, створення сприятливих для особистісного розвитку учнів умов та про гарантії учнівського самоврядування, прагнучи зміцнювати злагоду між учасниками освітнього процесу, розвивати демократію та засвідчити європейську ідентичність Українського народу, усвідомлюючи відповідальність перед Богом, власною совістю, попереднім, нинішнім та майбутнім поколіннями учнів, приймає цю конституцію – основний закон самоврядної учнівської спільноти /угоду про устрій учнівського самоврядування.

Розділ I. Загальні засади

Стаття 1. Учнівське самоврядування - це право учнів як учасників освітнього процесу безпосередньо і через органи учнівського самоврядування колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту своїх прав та інтересів, організації дозвілля й оздоровлення, здійснення громадського нагляду та участі в управлінні закладом у межах повноважень, визначених законом і установчими документами закладу освіти.

Стаття 2. Учасниками учнівського самоврядування є всі учні закладу освіти, незалежно від класу і віку. Учень/учениця може бути тимчасово позбавлений права на участь в учнівському самоврядуванні у випадку:

- кількаразового порушення правил для учнів й ігнорування зауважень;
- недобросовісного виконання своїх обов'язків у виконавчому органі учнівського самоврядування.

Стаття 3. Учнівське самоврядування керується у своїй діяльності Конституцією України, Конвенцією ООН про права дитини, Європейською хартією про участь молоді в муніципальному та регіональному житті; чинним законодавством, зокрема Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про позашкільну освіту», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про об'єднання громадян», «Про молодіжні та дитячі громадські організації», цією конституцією.

Стаття 4. Мета учнівського самоврядування:

- інтеграція зусиль учнів для добрих, суспільнокорисних справ;
- захист прав та інтересів учнів;
- розробка та втілення проектів, спрямованих на підвищення якості та ефективності освітнього процесу, організацію дозвілля та оздоровлення

учнів, здійснення громадського нагляду за діяльністю дирекції закладу, органів місцевого самоврядування.

Учнівське самоврядування самостійно приймає рішення і здійснює діяльність в межах своєї компетенції, передбаченої законодавством України, та цією конституцією.

Стаття 5. Учнівське самоврядування здійснюється на принципах:

- пріоритету прав і свобод дитини;
- верховенства права /правовладдя;
- демократизму;
- взаємної поваги та партнерства;
- репрезентативності органів учнівського самоврядування і правоможності їх представників;
- обов'язковості розгляду пропозицій сторін;
- прозорості, відкритості та гласності;
- обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей;
- взаємної відповідальності сторін.

Стаття 6. Мовою офіційних документів органів учнівського самоврядування та публічних виступів учнів є державна мова. Для забезпечення міжетнічної та міжнародної співпраці органи учнівського самоврядування можуть створювати і оприлюднювати документи українською й іншими, окрім мови держави-агресора, мовами.

Стаття 7. Учнівське самоврядування співпрацює адміністрацією і педагогічним колективом _____ (назва закладу освіти), батьківським самоврядуванням, гуртками, секціями, осередками дитячих і молодіжних організацій, що діють в межах територіальної громади. Зовнішня діяльність органів учнівського самоврядування _____ (назва закладу освіти) спрямована на встановлення контактів і взаємовигідного співробітництва з іншими закладами освіти, у тому числі із закладами фахової передвищої, вищої освіти, а також з громадськими об'єднаннями і організаціями, органами місцевого самоврядування та управлінням освітою.

Стаття 8. Визначені чинним законодавством і цією конституцією права учнів учнівське самоврядування забезпечує, формуючи свої органи представницької та виконавчої влади. Діяльність органів учнівського самоврядування координує заступник директора, педагог-організатор або інший призначений наказом директора педагогічний працівник закладу освіти.

Стаття 9. Учнівське самоврядування _____ (назва закладу освіти) має свою символіку, а саме: _____

(опис символіки)

Порядок використання цієї символіки встановлюється правилами для учнів.

Розділ II. Права, свободи, обов'язки учнів

Стаття 10. Права і свободи учнів, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними.

Стаття 11. Кожний учень/учениця має право у закладі освіти діяти на власний розсуд, не порушуючи при цьому прав в свобод інших учасників освітнього процесу.

Стаття 12. Кожен/на має право на повагу його/її гідності. Ніхто у закладі освіти не може бути підданий цькуванню, фізичному чи такому, що принижує його гідність, покаранню?.

Стаття 13. Кожен/на у закладі освіти може вільно виражати свої погляди і переконання, якщо не вживає грубих і нецензурних слів та висловів, які ображають інших.

Стаття 14. Кожен учень/ учениця має право на участь у діяльності закладу освіти, а саме: бути присутнім на заняттях за умови дотримання дисципліни, вільно обрати гурток, студію або секцію для занять, долучитись до позаурочних заходів з метою відзначити знаменну дату, пізнати історію й культуру Українського народу, інших народів, етнічних груп, розважитись і т. ін..

Стаття 15. Учні/учениці мають право брати участь в управлінні закладом освіти, як безпосередньо, через участь у загальношкільному референдумі, загальних зборах учнів закладу, класу, так і опосередковано, через обрані ними органи учнівського самоврядування. Право участі в управлінні закладом освіти гарантоване правом вільно обирати та бути обраними до органів учнівського самоврядування. Право ініціативи – можливістю подати свою пропозицію через орган учнівського самоврядування або безпосередньо директору.

Стаття 16. Учень/учениця може ініціювати в закладі освіти утворення осередку громадської організації, діяльність якої не заборонена законом, бути членом такої організації. Створення і діяльність у закладах освіти осередків політичних та релігійних організацій заборонені освітнім законодавством.

Стаття 17. Учні/учениці мають право проводити збори та інші громадські акції, якщо це не порушує норм установчого документу закладу освіти та правил для учнів.

Стаття 18. Учням/ученицям гарантується свобода наукової, навчальної, літературної і художньої творчості. Заклад освіти оберігає і захищає авторське право учнів, протидіє плагіату та іншим видам академічної недоброчесності.

Стаття 19. Право на відпочинок кожного учня/учениці забезпечується вправами для зняття напруги на уроках, можливістю зміцнити сили, граючись або/і споживаючи їжу на перервах, можливістю організувати розважальні заходи у позаурочний час. Зобов'язати учня/ученицю до участі у якихось роботах на перерві чи в позаурочний час можна тільки у випадках, передбачених правилами для учнів, або в надзвичайних ситуаціях.

Стаття 20. Кожному/кожній гарантується право отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, про свої права і обов'язки через вільний доступ до установчих документів, інших нормативних актів, новин, які заклад освіти розміщує на своєму сайті(сторінці сайту засновника), на інших ресурсах.

Стаття 21. Кожен/на зобов'язаний/а старанно навчатися, не пропускати занять без поважної причини, вчасно приходити на навчання, виконувати домашні завдання, дослухатись до рекомендацій педагогів.

Стаття 22. Захист честі школи, її репутації, шанування її символіки є обов'язком кожного учня/учениці.

Стаття 23. Кожен учень/учениця зобов'язаний/а дотримуватись норм цієї конституції, встановлених у закладі освіти правил поведінки, неухильно виконувати покладені на нього громадські обов'язки. Незнання норм учнівського життя не звільняє від відповідальності перед однокласниками, учнівською спільнотою закладу освіти, органами учнівського самоврядування, органами управління закладу освіти.

Розділ III. Устрій учнівського самоврядування

Стаття 24. Учнівське самоврядування здійснюється учнями безпосередньо і через органи учнівського самоврядування, що обираються шляхом таємного або відкритого голосування.

Стаття 25. Учнівське самоврядування реалізується на рівні класу та закладу освіти.

Стаття 26. Учні класу обирають собі очільника (старосту, отамана тощо) і заступника/скарбника, визначають повноваження обраних посадовців, орієнтуючись на документ (примірне положення, регламент тощо), схвалений вищим органом учнівського самоврядування. Термін повноважень цих посадовців – один навчальний рік.

Стаття 27. Вищим органом учнівського самоврядування закладу освіти є загальні збори (конференція) учнів початкової школи і, окремо, учнів, які здобувають базову / базову і профільну середню освіту, зокрема й професійну. Збори (конференція) скликаються розпорядженням очільника виконавчого органу або на вимогу хоча б одного класу. Вищий орган учнівського самоврядування збирається не менше ніж раз на рік.

Стаття 28. Виконавчим органом самоврядування учнів, які здобувають початкову освіту, є рада очільників класів (старост, отаманів тощо). Рада щорічно обирає свого очільника – голову/головного отамана тощо.

Стаття 29. Учні, які здобувають базову / базову і профільну середню освіту, зокрема професійну, таємним голосуванням обирають свій виконавчий орган самоврядування (учнівську раду, кабінет міністрів, генеральний секретаріат тощо) та його очільника – президента, голову тощо.

Стаття 30. Виконавчі органи учнівського самоврядування підзвітні загальним зборам (конференції) учнів. Щорічні звіти про діяльність виконавчого органу учнівського самоврядування презентує його очільник (голова/головний отаман/президент тощо).

Стаття 31. Виконавчі органи учнівського самоврядування закладу освіти уповноважені тимчасово позбавити учня права на участь в учнівському самоврядуванні. Учень/учениця може оскаржити це рішення на зборах класу, загальних зборах (конференції).

Розділ IV. Виконавчий орган учнівського самоврядування учнів, які здобувають базову/базову та профільну, зокрема професійну освіту

Стаття 32. Виконавчий орган учнівського самоврядування (учнівська рада, рада отаманів, генеральний секретаріат, кабінет міністрів тощо) створюється у закладі освіти для реалізації таких завдань:

- залучення учнів до участі у житті спільноти школи, до учнівського самоврядування, вироблення пропозицій, втілення яких буде корисне територіальній громаді;
- захисту прав і законних інтересів учнів закладу освіти, поширення серед них інформації про способи та інструменти захисту своїх прав і свобод;
- сприяння фізичному, інтелектуальному та духовному розвитку учнів, зокрема через розробку та втілення проєктів, спрямованих на поліпшення освітнього процесу, саморозвиток і самореалізацію дитини;
- привернення уваги педагогічної та батьківської спільнот цього закладу, громадськості до проблем учнівської молоді;
- виявлення серед учнів та підтримка лідерів молодіжного руху.

Стаття 33. Для реалізації зазначених завдань виконавчий орган учнівського самоврядування уповноважений:

- розглядати питання організації життя учнівських спільнот класу та закладу й виносити рішення у формі ухвал або постанов;
- представляти інтереси учнівства на педагогічній раді та загальних зборах колективу цього закладу освіти, перед його адміністрацією;
- розробляти правила для учнів цього закладу освіти;
- інформувати дітей про їх права та свободи відповідно до Конвенції ООН про права дитини та чинного законодавства України;
- робити запити і одержувати від адміністрації, педагогічної ради, батьківського комітету цього закладу освіти, органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своїх завдань;
- організовувати слухання, конференції, семінари, тренінги, інші масові заходи як ділового, так і розважального спрямування і т. ін..

Стаття 34. Самостійно приймаючи рішення в межах визначеної компетенції, виконавчий орган учнівського самоврядування бере на себе зобов'язання:

- виражати і захищати законні інтереси учнівства;
- планувати та здійснювати свою діяльність, не виходячи за межі завдань, визначених у цьому документі;
- проводити свої засідання, слухання, конференції, семінари, тренінги, інші масові заходи в безпечному середовищі з дотриманням норм етики та Санітарного регламенту;
- забезпечувати прозорість, інформаційну відкритість своєї діяльності;
- організовувати вибори делегатів до представницького органу учнівських спільнот територіальної громади;
- дотримуватись письмових домовленостей, укладених з іншими суб'єктами освітньої та громадської діяльності, у тому числі й з міжнародними організаціями.

Стаття 35. Виконавчий орган учнівського самоврядування обирається терміном на один рік у кількісному складі, що відповідає подвоєній кількості 5-11 (12)-х класів.

Стаття 36. Обраним/обраною до складувиконавчого органу учнівського самоврядування може бути учень/ученицявіком від 12 років.

Обранець/обранка має право:

- обговорювати і ухвалювати внесені на розгляд виконавчого органу учнівського самоврядування пропозиції;
- вносити на розгляд виконавчого органу власні пропозиції, проекти ухвал/постанов;
- очолити або увійти до складу один із створених виконавчим органом робочий орган (комітет, міністерство, секретаріат);
- ініціювати та реалізовувати індивідуально або в команді проекти, схвалені виконавчим органом учнівського самоврядування;
- вносити запити з питань, що перебувають в межах компетенції виконавчого органу та отримувати на свій запит вичерпну інформацію;
- отримати підтримку і захист своїх прав та законних інтересів від дирекції закладу освіти, місцевого органу управління освіти.

Обранець/обранка зобов'язаний/а:

- дотримуватись конституції й присяги, даної при набутті повноважень;
- відвідувати засідання виконавчого органу та приймати рішення щодо винесених на розгляд ухвал/постановшляхом особистого голосування;
- безвідмовно виконувати делеговані йому/їй повноваження та взяті на себе зобов'язання;
- виступати в межах компетенції на захист прав та гідності учнів, інших учасників освітнього процесу;
- представляти спільноту класу, яка визнала його/її своїм представником;
- щоквартально звітувати перед класом, який представляє, про свою роботу.

Стаття 37. Виконавчий орган учнівського самоврядування працює у режимі засідань:

- приймає рішення, затверджує чи вносить зміни до регламенту та плану роботи, проектів;
- обирає та затверджує персональний склад учнівського уряду та комітетів згідно з регламентом;
- заслуховує звіти та доповіді свого очільника (голови, президента тощо), голів створених ним комісій;
- може висловити недовіру утвореному ним учнівському уряду та прийняти його відставку;
- визначає кількість та затверджує персональний склад комісій;
- обирає делегатів для роботи в представницькому органі учнівського самоврядування територіальної громади, участі в різних дитячих та молодіжних форумах, проектах тощо.

Стаття 38. Засідання виконавчого органу учнівського самоврядування правочинні за наявності кворуму – двох третин від загальної кількості обранців. Процедура проведення засідань, порядок внесення та обговорення внесених пропозицій, проведення та встановлення результатів голосувань визначено в регламенті, прийнятому більшістю обранців.

Виконавчий орган може у надзвичайних ситуаціях відійти від тих чи інших норм регламенту.

Стаття 39. Виконавчий орган учнівського самоврядування визначає структуру та компетенцію органів урядування (комітети, міністерства, секретаріати тощо), призначає, за поданням очільника (голова, президент, головний отаман тощо), його заступника та секретаря.

Стаття 40. Органи урядування, утворені виконавчим органом учнівського самоврядування, працюють на постійній основі. Очільниками цих органів можуть бути виключно члени виконавчого органу учнівського самоврядування. Кожний обранець/обранка сам обирає орган урядування, у якому працюватиме. До складу органу урядування можуть входити також волонтери/волонтерки, дібрані очільником/очільницею цього органу. Керівника і персональний склад кожного органу урядування затверджує на своєму засіданні виконавчий орган учнівського самоврядування.

Стаття 41. Виконавчий орган учнівського самоврядування призначає з-поміж своїх членів уповноважених представляти інтереси учнівських спільнот класів. Обранець/обранка вважається уповноваженим/уповноваженою, якщо буде підтриманий/а більшістю учнівської спільноти класу шляхом таємного або відкритого голосування. Учнівська спільнота класу може ініціювати недовіру своєму уповноваженому/уповноваженій, звернувшись до загальних зборів (конференції) учнів з відповідним клопотанням. Для набуття чинності відповідна пропозиція має бути підтримана двома третинами голосів присутніх на зборах (конференції).

Стаття 42. Виконавчий орган учнівського самоврядування функціонує в інтересах учнів. Культура поведінки членів цього органу, дотримання ними правил проведення його засідань, засідань його органів урядування ґрунтується на взаємоповазі та усвідомленні відповідальності за порушення норм чинного законодавства, цієї конституції, етичних норм.

Директор закладу освіти, його заступники та інші дорослі не мають права втручатися у роботу виконавчого органу учнівського самоврядування. Застосування методів фізичного та психічного насильства до його членів і волонтерів забороняється.

Стаття 43. Очільник (голова, президент, головний отаман тощо) виконавчого органу учнівського самоврядування:

- є гарантом дотримання прав і свобод учнів;
- діє від імені виконавчого органу в період між його засіданнями;
- представляє учнівську спільноту закладу освіти на республіканському, обласному та місцевому рівнях;

- пропонує на розгляд виконавчого органу порядок денний засідання, проекти ухвал/постанов, попередньо схвалених профільними органами урядування;
- веде засідання виконавчого органу учнівського самоврядування;
- підписує ухвалені виконавчим органом учнівського самоврядування ухвали/постанови, інші акти.

Очільник (голова, президент, головний отаман тощо) може бути достроково зміщений через імпічмент у разі:

- порушення ним норм чинного законодавства чи цієї конституції;
- недобросовісного виконання своїх обов'язків.

Стаття 44. Для прийняття рішення про імпічмент виконавчий орган учнівського самоврядування або хоча б один клас 2/3 голосів має прийняти рішення про скликання загальних зборів (конференції) спільноти учнів, які здобувають базову або базову і профільну середню освіту, в тому числі професійну. Ініціатор зборів (конференції) через свого представника має публічно обґрунтувати пропозицію імпічменту очільника виконавчого органу учнівського самоврядування. Голосуванню передують дебати. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше ніж дві третини присутніх. На підставі прийнятого зборами (конференцією) рішення виконавчий орган учнівського самоврядування зобов'язаний оголосити вибори нового очільника (голови, президента, головного отамана тощо).

Стаття 45. Очільники (голови, міністри, секретарі) органів урядування:

- забезпечують розвиток учнівського самоврядування;
- організують роботу органу, який очолюють;
- ведуть засідання цих органів;
- представляють свій орган на засіданнях виконавчого органу учнівського самоврядування під час різних публічних заходів;
- діють від імені органу урядування, який очолюють, в період між його засіданнями;
- підписують рішення, ухвалені органом урядування, який очолюють.

Голова органу урядування виконавчого органу може тимчасово делегувати свої повноваження одному з членів виконавчого органу.

Голова органу урядування може бути усунений з посади достроково у разі:

- порушення ним норм чинного законодавства чи цієї конституції;
- недобросовісного виконання своїх обов'язків.

Рішення про дострокове припинення повноважень керівника органу урядування його члени приймають таємним голосуванням. Якщо відповідне рішення прийняте більшістю голосів, орган урядування має одразу обрати нового голову на час до чергових виборів.

Розділ V. Учніський референдум та вибори до виконавчих органів учнівського самоврядування

Стаття 46. Учнівське волевиявлення здійснюється через вибори і референдум.

Стаття 47. Учнівський референдум у закладі освіти призначається виконавчим органом учнівського самоврядування. Референдум не розглядає питання зміни розкладу уроків, їхньої тривалості, тематики та інших питань, які регламентовані чинним законодавством України і належить до компетенції адміністрації чи вчителів. Виконавчий орган за погодженням з адміністрацією закладу освіти формулює запитання референдуму та визначає його процедуру.

Стаття 48. Вибори до органів учнівського самоврядування на рівні класу та закладу освіти є вільними, рівними, прямими та відбуваються за правилом «один учень/учениця – один голос». Вибори очільника та членів виконавчого органу учнівського самоврядування закладу освіти відбуваються виключно таємним голосуванням.

Стаття 49. Для підрахунку голосів під час виборів та референдуму загальні збори (конференція) учнів обирає виборчу комісію. Виборча комісія обирається на два роки. Вибори членів виборчої комісії відбуваються відкритим голосуванням за кандидатів, запропонованих членами спільноти учнів. До складу лічильної комісії мають увійти найбільш рейтингові за результатами голосування кандидати. Комісія має складатися з непарної кількості членів, з-поміж яких обирає голову.

Стаття 50. Вибори очільника і членів виконавчого органу учнівського самоврядування (голови, президента, головного отамана тощо) проходять щороку у вересні. Реєстрація кандидатів завершується в останній навчальний день другого тижня вересня, вибори – в межах останнього тижня вересня.

Кандидатами в очільники (на голову, президента, головного отамана тощо) можуть бути учні/ учениці, які досягнули 12-річного віку, висунуті спільнотою класу/ класів або самовисуванці.

Кандидатами у виконавчий орган стають через самовисування або на пропозицію кандидата в очільники цього органу, який формує свою команду.

Кандидат в очільники зобов'язаний представити виборцям свою команду і передвиборчу програму не пізніше, як за 1 тиждень до дня виборів.

Стаття 51. Передвиборчу агітацію кандидати проводять у довільній формі, дотримуючись норм етики і правил для учнів.

Протягом останнього тижня перед виборами між кандидатами в очільники виконавчого органу та їхніми командами повинні відбутись дебати за присутності повноважного складу виконавчого органу учнівського самоврядування, педагогів школи та усіх охочих. Модератором дебатів має бути представник адміністрації школи.

Передвиборна агітація повинна бути припинена за день до виборів. У разі порушення даного правила кандидата (і його команду) дискваліфікують.

Стаття 52. Для проведення виборів очільника виконавчого органу учнівського самоврядування та членів цього органу укладають окремі бюлетені.

У виборчому бюлетені поруч з прізвищем та іменем кожного претендента/претенденткина очільника виконавчого органу учнівського самоврядування вказується клас, у якому він/вона навчається, прізвища й імена

членів його командита ділянки учнівського життя, якою кожен/кожна планує займатися. Претенденти на очільника або члена виконавчого органу учнівського самоврядування, які не мають команди, мають містити тільки номер класу. Порядок розміщення прізвищ у бюлетені визначає жереб.

Прізвища та імена кандидатів до виконавчого органу учнівського самоврядування в іншому бюлетені мають бути згруповані за ділянкою учнівського життя, якою той/та планує займатися у разі перемоги на виборах. У межах групи прізвища та імена з вказуванням класу, у якому цей претендент/ка навчається, розміщуються за алфавітом.

Стаття 53. Бюлетені для голосування за кандидатів у виконавчий орган учнівського самоврядування видаються комісією у день голосування учням, які мають право голосу та внесені у відповідні списки. Голосування – анонімне й відбувається у спеціально відведених місцях із забезпеченням таємниці голосування.

Виборчий бюлетень вважається дійсним, якщо на ньому зроблена відмітка за одного кандидата (з командою чи без неї).

Результати голосування виборча комісія затверджує на відкритому засіданні після завершення підрахунку голосів, але не пізніше ніж через три дні після дня виборів. Переможцем вважається кандидат, який набрав найбільшу кількість голосів виборців.

Результати виборів дійсні, якщо участь у виборах узяли 50%учнів з тих, які мають право голосу.

Стаття 54. Повноваження очільника і членів виконавчого органу учнівського самоврядування починаються з моменту складення присяги, але не пізніше, ніж через 7 днів після оголошення результатів виборів. Приведення до присяги публічне. Його проводять голова лічильної комісії та керівник закладу освіти.

Розділ VI. Прикінцеві положення

Стаття 55. Конституція учнівської спільноти/учнівського самоврядування _____

набуває чинності з дня її прийняття. Припинення діяльності учнівської спільноти відбувається через ліквідацію чи реорганізацію закладу освіти.

Стаття 56. Зміни до конституції можуть бути запропоновані членами учнівського самоврядування та винесені на референдум. Новели вважаються прийнятими, якщо за них проголосували 50%+1 учасників референдуму. Прийняті зміни починають діяти після оприлюднення результатів референдуму.